

منشور بشر دوستانه

• منشور بشردوستانه

سازمان های بشردوستانه ای که به این منشور و حداقل استانداردها متعهد هستند، باید تلاش نمایند که به سطوح خدماتی تشریح شده برای افراد آسیب دیده از بلایای طبیعی یا درگیری های مسلحانه دست یافته و اصول بنیادین بشردوستانه را رعایت نمایند.

منشور بشردوستانه بیانگر تعهد سازمان ها نسبت به این اصول و دستیابی به حداقل استانداردها است. این تعهدات بر پایه الزامات اخلاقی سازمان ها استوار بوده و بیانگر حقوق و وظایفی که در قوانین بین المللی آمده و دولت ها و دیگر احزاب تعهداتی را بر اساس آن پذیرفته اند.

منشور بشردوستانه به بیان نیازهای اولیه حفظ و پایداری زندگی و منزلت افراد آسیب دیده از بلایا یا درگیری می پردازد. هدف از بیان حداقل استانداردها کمیت بخشیدن به این نیازها با توجه به نیاز افراد به آب، بهداشت محیط، تغذیه، غذا، پناهگاه و مراقبت های بهداشتی است. به طور کلی، منشور بشردوستانه و حداقل استانداردها به شکل گیری یک چارچوب عملی برای پاسخگویی در مقابل کمک های بشردوستانه کمک می کند.

۱. اصول

ما بر اعتقاد خود در مورد وظایف و اولویت اصول بشردوستانه تأکید می نماییم. به عبارت دیگر ما معتقدیم که همه اقدامات ممکن باید صورت گیرد تا رنج انسان حاصل از بلایا یا درگیری کاهش یابد زیرا شهروندان آسیب دیده حق برخورداری از حمایت و امداد رسانی دارند.

بر پایه این اعتقاد، که در قانون بین المللی بشردوستانه منعکس شده و بر اساس اصول بشری است، ما به عنوان سازمان های بشردوستانه به ارائه خدمات می پردازیم. ما طبق اصول بشری و بر پایه بی طرفی و دیگر اصول بیان شده در آیین رفتاری نهضت صلیب سرخ و هلال احمر بین المللی و سازمان های غیر دولتی امداد رسان در بحران ها (۱۹۹۴) قدم بر می داریم. **جزئیات این منشور بشردوستانه در صفحه ۳۱۵ آمده است.**

منشور بشردوستانه اهمیت اصول ذیل را تصریح می کند.

۱.۱ حق زندگی پر منزلت

این حق در معیارهای قانونی مربوط به حق زندگی با حداقل استانداردها و با رهایی از رفتارها یا تنبیه های خشن، غیر انسانی یا تحقیر کننده، منعکس شده است. منظور از حق زندگی، اقدام برای حفظ زندگی افراد در صورت تهدید شدن زندگی آنها و وظایف دیگران در قبال چنین حقی است. مفهوم ضمنی این وظایف امتناع نکردن از ارائه کمک های حیاتی است. علاوه بر این، قانون بشردوستانه بین المللی، تدابیر خاصی را برای امداد رسانی به شهروندان در زمان درگیری اندیشیده است و دولت ها یا دیگر احزاب را وادار به پذیرش پیش بینی های انجام شده برای ارائه کمک های بشردوستانه بی طرف نموده است و این در شرایطی است که شهروندان عادی از نیازهای ضروری خود بی بهره باشند.

۱.۲ تفاوت بین افراد درگیر در نبرد و افراد غیر درگیر

این تفاوتی است که اساس کنوانسیون ۱۹۴۹ ژنو و پروتکل های جانبی آن را در سال ۱۹۷۷ تشکیل می دهد. با توجه به افزایش چشمگیر کشتار افراد غیر نظامی در نیمه دوم قرن بیستم، به نظر می رسد که این اصل بنیادین به طور فزاینده ای پایمال شده است. اینکه درگیری های داخلی اصولاً "جنگ داخلی" (م: ترجمه لغت به لغت: جنگ مدنی) نامیده می شود، نباید چشم ما را در برابر این واقعیت بیند که در این درگیری ها افرادی به طور مستقیم و فعال عمل می نمایند و برخی دیگر مانند شهروندان و دیگر گروه ها (شامل افراد مریض، زخمی و زندانی ها) نقش مستقیمی ندارند.

۱.۳ اصل عدم بازگشت اجباری پناهندگان به کشور متبوع

این اصلی است که بر اساس آن هیچ پناهنده ای نباید به کشوری بازگردانده شود که زندگی یا آزادی او بخاطر نژاد، مذهب، ملیت، عضویت در گروه اجتماعی خاص یا داشتن عقیده سیاسی خاص تهدید می شود؛ یا جایی که بر اساس شواهد موجود احتمال می رود که زندگی افراد به خطر افتاده یا تهدید شکنجه وجود داشته باشد.

۲. قوانین و مسئولیت ها

۲،۱ ما معتقدیم که نیازهای افراد آسیب دیده از بلایا یا درگیری مسلحانه در درجه اول از طریق تلاش آنها برآورده می شود و در مرحله بعد نقش و مسئولیت دولت ها را برای کمک به مردم در شرایطی که ظرفیت آنها برای حل مشکلات کاهش یافته ، به رسمیت شناخته می شود.

۲،۲ بر اساس قوانین بین المللی، افراد آسیب دیده حق دارند از حمایت و امداد برخوردار باشند. این قوانین، تعهدات قانونی دولت ها و احزاب و گروه های درگیر را مبنی بر امداد رسانی یا امکان کمک از طریق سازمان های دیگر و وظیفه دولت ها برای پیش گیری و ممانعت از رفتارهایی که حقوق بنیادین بشر را نقض می کنند، تشریح می کند. این حقوق و مسئولیت ها در متن قانون حقوق بشر بین المللی، قانون بشردوستانه بین المللی و قانون پناهندگی بیان شده است (به منابع مراجعه نمایید).

۲،۳ به عنوان سازمان های بشردوستانه، ما نقش خود را در رابطه با این وظایف و مسئولیت های اصلی بیان می کنیم. نقش ما در ارائه کمک های بشردوستانه بیان کننده این واقعیت است که افرادی که مسئولیت اصلی را بر عهده دارند، همیشه قادر یا مایل به ایفای نقش خود نیستند. در برخی موارد، این عدم تمایل یا قابلیت به علت مسایل ظرفیتی است. در برخی موارد نیز این حالت شامل چشم پوشی تعمدی از حقوق و تعهدات اخلاقی افراد است که باعث رنج انسانی می شود.

۲،۴ عدم موفقیت پیاپی احزاب درگیر برای احترام به اهداف امداد رسانی بشردوستانه نشان داده است که امداد رسانی در شرایط درگیری می تواند افراد عادی را در مقابل حمله آسیب پذیرتر نموده یا در برخی موارد ممکن است، به طور غیر عمد، باعث تقویت یک یا چند حزب درگیر شود. ما متعهدیم که چنین اثرات منفی را در فعالیت های امدادی خود به حداقل برسانیم زیرا که این کار سازگار با تعهدات فوق الذکر است. احزاب درگیر وظیفه دارند احترام به ماهیت بشردوستانه چنین کمک هایی را مورد توجه قرار دهند.

۲،۵ با توجه به اصول فوق الذکر، ما منشورهای حمایتی و کمک رسانی کمیته بین المللی صلیب سرخ جهانی و کمیسرای عالی سازمان ملل در امور پناهندگان تحت نظارت قانون بین المللی را به رسمیت می شناسیم.

۳. مداخل استانداردها

حداقل استانداردهایی که در ذیل بیان شده، بر اساس تجربه سازمان‌ها در امداد رسانی‌های بشردوستانه تدوین شده‌اند. اگر چه دستیابی به این استانداردها به عواملی بستگی دارد که ممکن است خارج از کنترل باشد، اما ما همواره خود را موظف به رسیدن به این استانداردها و حرکت بر اساس آنها می‌دانیم. ما دیگر فعالان بشردوست و دولت‌ها را نیز دعوت می‌نماییم که این استانداردها را به عنوان معیارهای قابل قبول و پذیرفته شده، اتخاذ نمایند.

با استناد به استانداردهای بیان شده در فصل‌های ۱-۵، ما موظفیم که تلاش کنیم تا افراد آسیب دیده از بحران به حداقل نیازهای خود (آب، بهداشت محیط، غذا، تغذیه، پناهگاه و مراقبت‌های بهداشتی) دست یابند تا بتوانند حق زندگی پر منزلت را برای خود حفظ نمایند. ما همواره ترویج می‌کنیم که دولت‌ها و احزاب دیگر به تعهدات خود تحت قانون بین‌المللی حقوق بشر، قانون بشردوستانه و پناهندگی بین‌المللی عمل نمایند.

ما خود را مسئول و پاسخگو می‌دانیم تا بتوانیم نظام‌های مسئولیت‌پذیری را در سازمان‌ها، کنسرسیوم‌ها و فدراسیون‌های مربوطه ایجاد نماییم. معتقدیم که پاسخگویی اصلی باید به افرادی باشد که در تلاش برای امداد رسانی به آنها هستیم.

❖ یادداشت

(۱) ماده ۳ و ۵ و بیانیه بین‌المللی حقوق بشر ۱۹۴۸؛ ماده ۶ و ۷ پیمان حقوق مدنی و سیاسی سال ۱۹۶۶، ماده شماره ۳، مشترک بین چهار کنوانسیون سال ۱۹۴۹ ژنو، مواد ۲۳، ۵۵ و ۵۹ چهارمین کنوانسیون ژنو، مواد شماره ۶۹ تا ۷۱ پروتکل‌های جانبی شماره ۱ سال ۱۹۷۷، ماده شماره ۱۸ پروتکل جانبی شماره ۲ سال ۱۹۷۷ و همچنین دیگر قوانین و حقوق بشردوستانه بین‌المللی؛ کنوانسیون مبارزه علیه هر گونه شکنجه یا دیگر رفتارها و مجازات‌های خشن، غیر انسانی یا تحقیرآمیز سال ۱۹۸۴، مواد ۱۰، ۱۱ و ۱۲ پیمان بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سال ۱۹۶۶؛ مواد ۶، ۳۷ و ۲۴ پیمان حقوق کودک سال ۱۹۸۹؛ و دیگر موارد موجود در قوانین بین‌المللی.

(۲) تفاوت بین محارب و غیر محارب در اصول بنیادین قوانین بشردوستانه بین‌المللی. به ماده مشترک شماره ۳ چهار کنوانسیون سال ۱۹۴۹ ژنو و ماده ۴۸ پروتکل جانبی شماره ۱ سال ۱۹۷۷ مراجعه کنید. همچنین ماده ۳۸ کنوانسیون حقوق کودک سال ۱۹۸۹ را مطالعه نمایید.

(۳) ماده ۲۳ کنوانسیون پناهندگان سال ۱۹۵۱؛ ماده ۳ کنوانسیون مبارزه علیه شکنجه و دیگر رفتارها و مجازات‌های خشن، غیر انسانی یا تحقیرآمیز سال ۱۹۸۴؛ ماده ۲۲ کنوانسیون حقوق کودک سال ۱۹۸۹.

منابع

اطلاعات این منشور از منابع ذیل تهیه شده است:

- بیانیه جهانی حقوق بشر سال ۱۹۴۸
- پیمان بین المللی حقوق مدنی و سیاسی سال ۱۹۶۶
- پیمان بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سال ۱۹۶۶
- کنوانسیون بین المللی رفع هرگونه تبعیض نژادی سال ۱۹۶۹
- چهار کنوانسیون سال ۱۹۴۹ ژنو و دو پروتکل جانبی سال ۱۹۷۷
- کنوانسیون جایگاه پناهندگان سال ۱۹۵۱ و پروتکل جایگاه پناهندگان سال ۱۹۶۷
- کنوانسیون مبارزه علیه شکنجه و دیگر رفتارها و مجازات های خشن، غیر انسانی و تحقیرآمیز سال ۱۹۸۴
- کنوانسیون جلوگیری و مجازات جنایات مربوط به کشتار جمعی ۱۹۴۸
- کنوانسیون حقوق کودک سال ۱۹۸۹
- کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان ۱۹۷۹
- کنوانسیون جایگاه افراد بی هویت ۱۹۶۰
- اصول راهنمای آوارگی داخلی ۱۹۹۸.